

गणेश चालीसा (Ganesh Chalisa)

॥ गणेश चालीसा ॥

॥ दोहा ॥

जय गणपति सदगुण सदन,
कविवर बदन कृपाल ।
विघ्न हरण मंगल करण,
जय जय गिरिजालाल ॥

॥ चौपाई ॥

जय जय जय गणपति गणराजू ।
मंगल भरण करण शुभः काजू ॥

जै गजबदन सदन सुखदाता ।
विश्व विनायका बुद्धि विधाता ॥

वक्र तुण्ड शुची शुण्ड सुहावना ।
तिलक त्रिपुण्ड भाल मन भावन ॥

राजत मणि मुक्तन उर माला ।
स्वर्ण मुकुट शिर नयन विशाला ॥

पुस्तक पाणि कुठार त्रिशूलं ।
मोदक भोग सुगन्धित फूलं ॥

सुन्दर पीताम्बर तन साजित ।
चरण पादुका मुनि मन राजित ॥

धनि शिव सुवन षडानन भ्राता ।
गौरी लालन विश्व-विख्याता ॥

ऋद्धि-सिद्धि तव चंवर सुधारे ।
मुषक वाहन सोहत द्वारे ॥

कहौ जन्म शुभ कथा तुम्हारी ।
अति शुची पावन मंगलकारी ॥

एक समय गिरिराज कुमारी ।
पुत्र हेतु तप कीन्हा भारी ॥ 10 ॥

भयो यज्ञ जब पूर्ण अनूपा ।
तब पहुंच्यो तुम धरी द्विज रूपा ॥

अतिथि जानी के गौरी सुखारी ।
बहुविधि सेवा करी तुम्हारी ॥

अति प्रसन्न हवै तुम वर दीन्हा ।
मातु पुत्र हित जो तप कीन्हा ॥

मिलहि पुत्र तुहि, बुद्धि विशाला ।
बिना गर्भ धारण यहि काला ॥

गणनायक गुण ज्ञान निधाना ।
पूजित प्रथम रूप भगवाना ॥

अस कही अन्तर्धान रूप हवै ।
पालना पर बालक स्वरूप हवै ॥

बनि शिशु रुदन जबहिं तुम ठाना ।
लखि मुख सुख नहिं गौरी समाना ॥

सकल मगन, सुखमंगल गावहिं ।
नाभ ते सुरन, सुमन वर्षावहिं ॥

शम्भु, उमा, बहुदान लुटावहिं ।
सुर मुनिजन, सुत देखन आवहिं ॥

लखि अति आनन्द मंगल साजा ।
देखन भी आये शनि राजा ॥ 20 ॥

निज अवगुण गुनि शनि मन माहीं ।
बालक, देखन चाहत नाहीं ॥

गिरिजा कछु मन भेद बढायो ।
उत्सव मोर, न शनि तुही भायो ॥

कहत लगे शनि, मन सकुचाई ।
का करिहौ, शिशु मोहि दिखाई ॥

नहिं विश्वास, उमा उर भयऊ ।
शनि सों बालक देखन कहयऊ ॥

पदतहिं शनि दृग कोण प्रकाशा ।
बालक सिर उड़ि गयो अकाशा ॥

गिरिजा गिरी विकल हवै धरणी ।
सो दुःख दशा गयो नहीं वरणी ॥

हाहाकार मच्यौ कैलाशा ।
शनि कीन्हों लखि सुत को नाशा ॥

तुरत गरुड़ चढ़ि विष्णु सिधायो ।
काटी चक्र सो गज सिर लाये ॥

बालक के धड़ ऊपर धारयो ।
प्राण मन्त्र पढ़ि शंकर डारयो ॥

नाम गणेश शम्भु तब कीन्हे ।
प्रथम पूज्य बुद्धि निधि, वर दीन्हे ॥ 30 ॥

बुद्धि परीक्षा जब शिव कीन्हा ।
पृथ्वी कर प्रदक्षिणा लीन्हा ॥

चले षडानन, भरमि भुलाई ।
रचे बैठ तुम बुद्धि उपाई ॥

चरण मातु-पितु के धर लीन्हें ।
तिनके सात प्रदक्षिण कीन्हें ॥

धनि गणेश कही शिव हिये हरषे ।
नभ ते सुरन सुमन बहु बरसे ॥

तुम्हरी महिमा बुद्धि बड़ाई ।
शेष सहसमुख सके न गाई ॥

मैं मतिहीन मलीन दुखारी ।
करहूं कौन विधि विनय तुम्हारी ॥

भजत रामसुन्दर प्रभुदासा ।
जग प्रयाग, ककरा, दुर्वासा ॥

अब प्रभु दया दीना पर कीजै ।
अपनी शक्ति भक्ति कुछ दीजै ॥ 38 ॥

॥ दोहा ॥

श्री गणेश यह चालीसा,
पाठ करै कर ध्यान ।
नित नव मंगल गृह बसै,
लहे जगत सन्मान ॥

सम्बन्ध अपने सहस्र दश,
ऋषि पंचमी दिनेश ।
पूरण चालीसा भयो,
मंगल मूर्ती गणेश ॥

*****

Ganesh Chalisa (in English)

II doha II

jay ganapati sadagun svaamee,
kavivar aasheervaad II
vighn haran mangal karana,
jay jay girijaalaal II

II chaupae II

jay jay jay ganapati ganaraajoo II
mangal arpan karan shubhah kaajoo II

jay gajabandan sadan sukhadaata II
vishv vinaayaka buddhi vidhaata II

svar tund shuchi shund suhaavana II
tilak tripund bhaal man bhaavan II

raajat mani muktan ur mangal II
svarnamukut shree nayan vishaala II

pustak paanee kuthaar trishoolan II
modak bhog sugandhit phoolan II

sundar peetaambar tan saajit II
charan paaduka muni man raajit II

dhani shiv suvan shadaan bhraata II
gauree laalan vishvavikhyaata II

rddhi-siddhi tav chanvar sudhaare ॥
mushaak vaahan sohat dvaare ॥

kahau janm shubh katha vivaah ॥
ati shuchi pavan mangalakaaree ॥

ek samay giriraaj kumaaree ॥
putr vikaas tap keenha bhaaree ॥ 10 ॥

bhayo yagy jab poorn anupama ॥
tab pahunchyo tum dhari dvij roopa ॥

mehamaan jaanee ke gauree sukhaaree ॥
bahuvidhi seva kari vivaah ॥

ati prasannachitt tum var deenha ॥
maatu putr hit jo tap keenha ॥

milahi putr tuhi, buddhi vishaala ॥
bina garbh dhaaran yah kaala ॥

gananaayak gun gyaan nidhaana ॥
poojit pratham roop bhagavaana ॥

as kahi antardhaan roop havai ॥
paalana par aayurvedigyaan sandarbh haavai ॥

banee instityoot rudan jabahin tum thaana ॥
lakhi mukh sukh nahin gauree samaana ॥

sakal magan, sukhamangal gaavahin ॥
nabh te suran, suman varshavaahahin ॥

shambhu uma bahudaan lutaavahin ॥
sur munijan, sut dekhan avahin ॥

lakhee ati aanand mangal saaja ॥
dekhiye bhee aaye shani raaja ॥ 20 ॥

nij avagun gunee shani man maaheen ॥
baalak, dekhan chaahat nahin ॥

girija kachhu man bhed bhayayo ॥
utsav mor, na shani tuhee bhayo ॥

kahat lage shani, man sukhaee ॥
ka karihau, shishu mohi prakat ॥

nahin vishvaas, uma ur bhayau ॥
shani son baalak dekhan kahayau ॥

padatahin shani dig kon prakaasha ॥
baalak sir udi gayo aakaasha ॥

girija giree vikal havai dharanee ॥
so duhkh dasha gayo nahin varanee ॥

haahaakaar machayau kailaas ॥
shani keenhon lakkhee sut ko naasha ॥

turat garud chadhaee vishnu siddhayo ॥
kati chakr so gaj sir laaye ॥

bachche ke dhad oopar dharayo ॥
praan mantr vidya shankar darayo ॥

naam ganesh shambhu tab keenhe ॥
pratham poojy buddhi nidhi, var deenhe ॥ 30 ॥

buddhi pareekshan jab shiv keenha ॥
prthvee kar pradakshina leenha ॥

chale shadaan, bharami bhayaee ॥
rache baithe tum buddhi upaee ॥

charan maatu-pitu ke dhar leenhen ॥
tinake saat pradakshin kinhen ॥

dhani ganesh kahi shiv haye harshe ॥
nabh te suran suman bahu barase ॥

tumhaaree mahima buddhi badaee ॥
shesh sahasamukh sake na gae ॥

main matiheen maleen dukhaaree ॥
karaahoon kaun vidhi vinee vivaah ॥

bhajat raamasundar prabhudaasa ॥
jag prayaag, kaakara, durvaasa ॥

ab prabhu daya deena par keejai ॥
apanee shakti bhakti kuchh deejai ॥ 38 ॥

॥ doha ॥

shree ganesh yah chaaleesa,
paath karai kar dhyaan ॥
nit nav mangal grh basai,
lahe jagat sanmaan ॥

sambandhit apane sahastr dash,
rshi panchamee din ॥
poorn chaaleesa bhayo,
mangal moorti ganesh ॥

*****